

BILTEN

PIONIR
NOVO MESTO

BILTEN je glasilo kolektiva SGP PIONIR Novo mesto. Za razdelitev glasila članom kolektiva so odgovorni: vodje splošne službe v sektorjih za razdelitev po sektorjih, na posameznih gradbiščih so dolžni poskrbeti za razdelitev delovodje, ki morajo poskrbeti, da prejmejo glasilo delavci in vajenci, na direkciji je odgovorno za razdelitev vložišče, ki mora poskrbeti, da bo BILTEN takoj dostavljen tudi v vse obrate pri direkciji (lesni in avtomehanski obrat ter SIP), vodje obratov pa morajo zagotoviti razdelitev BILTENA vsem delavcem in vajencem. BILTEN mora biti razdeljen istega dne kot je dostavljen.

MAJ 1974

17. MAJA

LETO: VIII., ŠTEV.: 5 (49)

Daj kri - reši življenje!

Od 5. do 11. maja je po vsem svetu potekal teden Rdečega križa, pod geslom, ki ga je razglasila Liga društev Rdečega križa (Mednarodni Rdeči križ). Čeprav je letošnji teden Rdečega križa zdaj že za nami, ne bo odveč, če povemo nekaj več o zavirljivi človekoljubni vlogi, ki jo uresničuje v vseh deželah sveta in o velikem poslanstvu Rdečega križa. Za uvod lahko porabimo kar podatke, kaj in koliko je organizacija Rdečega križa naredila lani v našem okolju, v domači novomeški občini.

Za potrebe novomeške bolnišnice bi moralo dati lani 3500 krvodajalcev 900 litrov krvi. V resnici pa je 3.867 krvodajalcev darovalo lani 1092 litrov krvi. S tem je bilo 7 odst. vseh občanov med darovalci krvi.

S podatki o krvodajalstvu začnemo deloma zato, ker je letošnji teden Rdečega križa, kot že omenjeno potekal pod geslom: „Daj kri - reši življenje!“ Mednarodna Liga Rdečega križa je torej zaradi izrednega pomena krvodajalstva v sodobni družbi, sklenila, naj pote-

ka praznovanje tedna Rdečega križa v tem znamenju. Sodobnih z dravniških posegov si dandanes več sploh ne moremo predstavljati brez transfuzije, prav zato pa potrebe po krvi in krvni plazmi v zdravstvu nenehno naraščajo. Še več krvi, ki jo darujejo krvodajalci je potrebne zaradi vojn, ki žal še vedno divjajo v posameznih predelih sveta, pa tudi zaradi velikih elementarnih nesreč, ki vsako leto obiščejo to ali ono deželo, morajo biti za velike posege pripravljene primerne zaloge konzervirane krvi - krvne plazme. Med nami je že veliko krvodajalcev, mnogi med njimi pa se najbrž niti ne zavedajo, da so s tem, ko so pri odvzemu krvi darovali 2 del svoje krvi, rešili življenje neznanemu bolniku, ki bi pri težki operaciji brez krvi podlegel, neznanu ali neznanki, ki bi umrla zaradi posledic prometne nesreče ali pa porodnici, ki bi umrla na porodu brez transfuzije. Razen izredne človekoljubnosti je krvodajalstvo zelo pomembno tudi za SLO in v obrambnem pogledu: razen orožja, vojne tehnike in vsega drugega, kar

bi potrebovali za obrambo pred sovražnikom, moramo imeti na zalogi tudi zadostne količine krvne plazme, s katero bi ohranjali življenje ranjenih. Krvodajalstvo torej ne more in ne sme biti namenjeno samo zadovoljevanju sprotne potrebe po krvi, pač pa tudi ustvarjanju primernih rezerv krvi. Naj ob tej priložnosti izrazimo iskreno zahvalo in čestitko vsem krvodajalcev iz našega kolektiva!

Rdeči križ je v občini Novo mesto omogočil lani letovanje 658 otrokom, priredil je 38 tečajev prve pomoči za potrebe Civilne zaščite in za voznike motornih vozil, 79 vzgojno-zdravstvenih predavanj in občinsko tekmovalno ekip za prvo pomoč. Poleg tega je tudi lani potekalo delo s šolsko mladino v mnogih oblikah, tja od higienskih akcij, urejanja okolja, do denarnih zbirk in zbiranja odpadnih materialov.

Omeniti moramo še vlogo Rdečega križa pri zaščiti ranjencev, drugih žrtev in prebivalstva na sploh v primeru vojne. Na pobudo Rdečega križa so bile izoblikovane

Rdeči križ

Rdeči polmesec

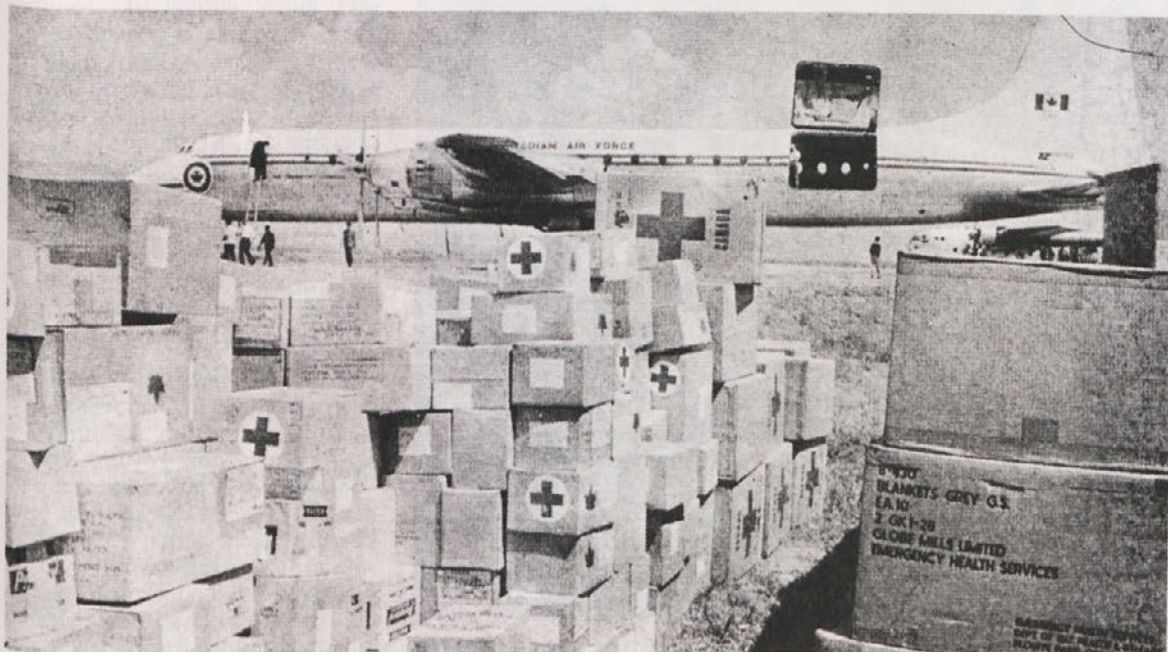

Rdeči lev s soncem

Ženevske konvencije, mednarodni dogovori o varstvu vojnih žrtev. V pravnem jeziku izražajo te konvencije nekaj enostavnih in globoko človečanskih načel o varstvu pomoči in človeškem ravnanju s tistimi osebami, ki se same ne morejo braniti, a so najmanj zavarovane, najbolj ogrožene in v položaju, ko jim je mednarodno varstvo najbolj potrebno. Te mednarodne dogovore je podpisalo 131 držav na svetu.

Preden se je izoblikovala tako organizirana pomoč, kot jo danes v primeru kakršnekoli potrebe nudi Rdeči križ, je poteklo veliko časa in naporov. 1863. leta je bil v Ženevi v Švici ustanovljen Ženevski komite za pomoč ranjencem. Čez dve leti se je preimenoval v Mednarodni komite Rdečega križa. V svojih prvih začetkih se je ukvarjal predvsem z organiziranjem pomoči ranjenim vojakom. Do takrat so bile vojaške sanitete zelo slabo organizirane, po več kot 50 odstotkov ranjenih vojakov je na bojišču zaradi nezadostne pomoči umiralo, sanitetno osebje in vojaški zdravniki niso bili deležni nobene posebne zaščite, prav tako ne prevezovališča ranjencev in vojaške bolnišnice. Od takrat do danes se je veliko spremenilo, Ženevske konvencije pa priznavajo vse države. Nič čudnega torej, če je Rdeči križ, ki si predvsem prizadeva za srečnejše in bolj zdravo življenje človeka, pri nas vtakan v družbeno življenje, katerega oblikuje in se z njim vred spreminja.

Nekje v Afriki, kjer pustoši suša, razkladajo z letala pomoč Rdečega križa, ki prihaja tja z vsega sveta

Začetek dober - vse dobro!?

MILA ZIMA IN UGODNO VREME STA OMOGOČILA ŽE V PRVIH MESECIH LETA TAKŠEN RAZMAH KOT ŽE DOLGO NE, PROIZVODNI USPEHI PRVEGA ČETRTLETJA PA SO ZATO RES LEPI – LETO SE JE ZAČELO DOBRO, TAKO PO PROIZVODNIH KOT PO POSLOVNIH REZULTATIH, VENDAR PA NAS TO NE SME USPAVATI!

Ko ocenjujemo uspeh, ki ga je celotno podjetje doseglo v prvem tromesečju, se ponuja ugotovitev, da je začetek dober. Takšna ugotovitev je toliko bolj razveseljiva, ker je bil lanski začetek slab, pa tudi poslovno leto smo lani zaključili, prvič po daljšem razdobju z neizpolnjenim planom. Začetek je letos sicer res dober, vendar pa ne bi bilo prav, – to moramo pribiti kar takoj – ko bi prehitro na osnovi tega ugotavljali po znanem rekvizitu: „Začetek dober, vse dobro!“ Ne bo torej prav, če bi se zdaj uspravali! V poročilu o lanskem poslovnem uspehu, v prejšnji številki smo poudarili, da že dolgo govorimo o tem, da se škarje gospodarjenja stiskajo in da se obetajo hudi časi, da pa so toliko obljubljeni hudi časi zdaj resnično pred durmi! Ne pozabimo torej tega pri prebiranju števil o prvem četrtletju, ki za zdaj kažejo lepo sliko!

Preden začnemo nizati podatke, naj dodamo še to: tokrat je pregled o uspehu gospodarjenja v PIO-NIRJU prvič odkar podjetje obstaja izdelan po TOZD, torej po posameznih samoupravnih proizvodnih enotah. Vsaka TOZD ima jasno sliko o svojih dosežkih, pa tudi o tem kje je treba poprijeti bolj kot dozdaj, kje kaj popraviti, da ne bi pozneje preveč škripalo. V tem poročilu posredujemo podatke o celotnem podjetju, torej o tem, koliko smo dosegli vsi skupaj, ker bi za enaka poročila o posameznih TOZD potrebovali preveč prostora.

V prvem tromesečju letos smo v celotnem podjetju ustvarili 20,3 odst. celoletnega proizvodnega plana in hkrati naredili za 65 odst. več kot v enakem obdobju lani. Tudi primerjava raznih podatkov o gospodarjenju kaže na uspešnost. Upoštevati pa moramo, da je bilo doslej domala vsako leto pravilo, da smo v obdobju januar marec zaradi odvisnosti od vremena in tudi drugih pogojev, doživljali v proizvodnji zelo velika nihanja, ki so se v večini primerov odrazila v slabih poslovnih in proizvodnih rezultatih. Letošnji začetek leta pa nam je bil zelo naklonjen kar se tiče vremena, tako da smo lahko z gradnjami čez zimo nemoteno nadaljevali. Naj omenimo še to, da so se čista gradbena dela povečala za 62 odst. in da je na zaposlenega odpadlo za 22.400 din gradbenih del, kar je za 43 odstotkov več kot v enakem obdobju lani. Produktivnost se je, merjena z doseženo realizacijo na zaposlenega letos povečala za 48 odst., vendar moramo upoštevati, da je v tako izračunani

produktivnosti zajet precejšen porast cen.

Posamezne TOZD so letni plan v prvem četrtletju uresničile takole: gradbena dejavnost skupaj z 19,8 odst., TOZD sektor Novo mesto 23,4 odst., TOZD sektor Ljubljana 17,9 odst., TOZD sektor Krško 23,5 odst. in TOZD sektor Zagreb 5,7 odst. Ob zelo nizkem odstotku izpolnitve plana v TOZD sektor Zagreb naj omenimo, da je ta TOZD bila letos popolnoma na novo organizirana in da zato v njej delo še ni steklo tako kot v ostalih, ki so že prej delovale kot sektorji.

V ostalih TOZD je bil letni plan do 31. marca dosežen takole: v TOZD lesni obrat z 27,5 odst., v TOZD mehansko-kovinski obrat s 23,5 odst., v TOZD strojni park z 28,4 odst., v TOZD Projektivni biro s 45,4 odst. in v TOZD TOGREL s 6,6 odst. Enota „Projekt

80“ je izpolnila v prvem tromesečju 27,7 odst. letnega plana.

Vrednost doseženega bomo ocenili laže, če bomo letošnje dosežke primerjali z lanskimi. Takšna primerjava je tokrat zelo ugodna: gradbena dejavnost je ustvarila letos kot smo že omenili za 64 odst. več kot v enakem obdobju lani in sicer po posameznih TOZD toliko: v TOZD sektor Novo mesto za 62 odst. več, v TOZD sektor Ljubljana za 17 odst., v TOZD sektor Krško za 13 odst. več, za TOZD sektor Zagreb ni na voljo lanskih podatkov, ker še ni obstajal. V TOZD lesni obrat so naredili letos za 46 odst., v TOZD mehansko-kovinski obrat za 28 odst., v TOZD strojni park za 93 odst., v TOZD TOGREL za 31 odst. več, za TOZD projektivni biro in za enoto „Projekt 80“ pa ni lanskih

podatkov iz enakih vzrokov kot za TOZD sektor Zagreb.

Realizacija na zaposlenega se je v prvem tromesečju povečala v primerjavi z lani v celotnem podjetju za 48 odst. Število zaposlenih je letos v podjetju večje za 238 delavcev ali za 11 odst.: v gradbeni dejavnosti je večje za 13 odst., v ostalih TOZD pa od 0 odst. do 12 odst. Število učinkovitih delovnih ur se je v gradbeni dejavnosti povečalo z lanskih 686.440 na 802.394 ali za 17 odst., v celotnem podjetju pa z lanskih 946.394 na 1.075.223 ali za 14 odst. Poudariti pa moramo, da povečanja števila učinkovitih delovnih ur ne gre pripisati toliko boljši organizaciji dela in boljšemu izkoriščanju delovnega časa, kot povečanju števila zaposlenih. Tudi nadure so znatno porasle, čeprav nenehno poudarjamo, da bi jih moralo biti manj: v prvem tromesečju jih je bilo v celotnem podjetju za skoraj 44.000 več ali za 49 odst. več kot v enakem obdobju lani! Izostankov in bolezenskih ur letos ni bilo bistveno več kot lani, močno pa so se (kar za 67 odst.) povečali neopričani izostanki.

Finančni obračun nam pokaže: celotni dohodek, ki smo ga ustvarili v prvem tromesečju je bil v podjetju za 20 odstotkov višji od lanskega. Stroški so bili skupaj z izrednimi izdatki ob tem le za 6 odstotkov višji, kar pomeni da smo dobro gospodarili. Če od celotnega dohodka odštejemo stroške, nam ostane dohodek: ta je bil v prvem tromesečju letos za 64 odst. večji kot v enakem obdobju lani, kar je zelo dober gospodarski rezultat. Žal se zakonske in pogodbene obveznosti nenehno povečujejo: v prvem četrtletju letos smo jih plačali za 52 odst. več kot v enakem obdobju lani. Ko jih odštejemo od dohodka dobimo dohodek podjetja, ki je bil višji za 66 odst. kot v enakem obdobju lani. V kalkulirani osebni dohodek je bil za 35 odstotkov višji od lanskega, dobiček, ki smo ga ustvarili pa je bil za več kot 8-krat večji kot v prvem tromesečju lani.

Toliko za zdaj o dosežkih v prvem tromesečju. Zadovoljni smo lahko tako s tistim, kar smo dosegli v proizvodnji, kot tudi z uspehom gospodarjenja. Kljub temu pa nas dober začetek poslovnega leta, kot smo že podčrtali v uvodu, ne sme uspraviti. Prizadevati si moramo, da bi v prihodnjih tromesečjih dosegli še več, nenehno moramo izboljševati organizacijo dela in povečevati produktivnost.

V ospredju novo nastajajoče stanovanjsko blokovo naselje na Ragovski, v ozadju pa na hribu desetine individualnih hišic

Ob nabavi novega računalnika

(NADALJEVANJE IN KONEC)

I. Vpliv obdelave podatkov na organizacijsko strukturo podjetja

Napačno je mnenje, da le razvoj proizvodnih sredstev vpliva na potrebe po reorganizaciji podjetja. V sedanjem času je množica faktorjev, katerih delovanje je tesno povezano in katerih vpliv na organizacijo se medsebojno krepi. Razvoj novih znanstvenih metod vodenja podjetij, pospešeno proučevanje teorije informacij in komunikacij, uvajanje kibernetike in kvantitativnih metod v poslovanju podjetja, predvsem pa vse pogostejše združevanje in povezovanje podjetij so dejavniki, ki so skupno z razvojem samoupravljanja pogoj za spremembe organizacijskih struktur naših organizacij združenega dela.

V posameznem podjetju lahko govorimo le o vplivu organizacijske strukture na obdelavo podatkov in ne narobe. Ta napaka se ponavlja pri več koristnikih sistemov, ko mislijo, da bodo z nakupom računalnika avtomatično rešeni vsi njihovi organizacijski problemi. Računalnik probleme le nakaže, reševati pa jih morajo vsi člani delovne skupnosti, vsak po svoji sposobnosti in po svojem položaju.

Najmodernejši računalnik še ne pomeni moderne organizacije poslovanja. Tudi največji in najdražji računalnik je še vedno le sredstvo za doseg določenega cilja. Njegova uporaba bo uspešna samo v primeru, če bo vsklajena z določenimi nalogami organizacije poslovanja. Organizator v organizaciji združenega dela naj ne išče obdelav za povečano izkoriščanje računalniškega sistema, temveč naj ob-

likuje nalogam in ciljem podjetja ustrezno organizacijo poslovanja. Za realizacijo takšne organizacije pa naj izbere najbolj primerna sredstva. Če se ne upošteva ter osnovnih spoznanj, je nevarnost, da se po uvedbi računalnika posluje na isti ravni, samo z višjimi stroški.

Zakaj je nujno, da pri uvajanju računalnika v podjetje spreminjamo njegovo organizacijsko strukturo?

Odgovor je v tehničnih in organizacijskih načelih, ki jih uporabljajo pri graditvi računalnika. Vsaka tehnična naprava, pa naj bo še tako zapletena, deluje po neki vnaprej določeni optimalni rutini. Edina izjema je računalniški sistem, ki nima rutine za usmerjanje njegovega delovanja. Programiranje je tista aktivnost, s katero vedno znova določamo delovanje računalnika, in sicer za vsako podjetje posebej. Programiranje zahteva precejšnjo mero ustvarjalne dejavnosti v obliki sistemskih analize in ponovne sinteze sistema.

Pri pripravah za integrirano obdelavo podatkov je v večini primerov potrebno že uvedena področja v najboljšem primeru na novo programirati, če že ne v celoti reorganizirati. Podjetja se morajo že pred pričetkom uvajanja avtomatske obdelave podatkov začeti organizacijsko pripravljati. Predvsem je treba nujno določiti zaželeno idealno stanje organizacije potekov, nato pa razviti strategijo, ki nas bo pripeljala do postavljenega cilja.

II. Delovanje na komunikacijsko strukturo

Uporaba elektronskega računalnika vpliva na način komuniciranja med zaposlenimi. Tam, kjer se vzpostavlja odnose med ljudmi v običajnem pogovornem jeziku z neomejenim izraznim bogastvom, praktično ni problemov. Informacije se morajo konkretizirati tako, kot to ustreza nivoju razumevanja sogovornika.

Komuniciranje z elektronskim računalnikom poteka s pomočjo simbolov, ki so določeni s strukturo samega računalnika in z uporabnikovimi programi. Ker ti simboli niso podobni običajnemu pogovornemu jeziku, so za tiste, ki ne delajo direktno pri sistemu, težko razumljivi. Simboliziranje komunikacij zahteva večjo stopnjo sposobnosti za abstraktno predstavljanje. Pomembno je, da so izhodne informacije enotnejše.

Pogovorni jezik dovoljuje nekaj svobode pri prenosu informacij, kar lahko privede do manipuliranja z informacijami. To svobodo raču-

nalnik zelo zmanjša, saj so njegove informacije enotne s točno določenim vrstnim redom. Na ta način je manipuliranje s podatki v največji meri izključeno.

Komunikacije so s pomočjo računalnika racionalnejše: skrajšajo se pota komuniciranja, število povratnih vprašanj in zahtev za razširitev danih informacij o isti stvari se zmanjša ali v celoti odpade, čas komuniciranja postane zato krajši.

B. M.

Menze spet v izgubi

Menze v podjetju so lani iztržile skupaj 4,532.000 din s prodajo hrane, za nakupljena živila in svoje stroške pa so porabile 4,367.000 din. Za zakonske obveznosti in za osebne dohodke delavcev, ki delajo v menzah je zmanjkalo 1,586.000 dinarjev, ki jih je primaknilo podjetje iz sklada skupne porabe. To pomeni, da je podjetje krilo eno četrtno vrednosti hrane v menzah.

Gradnja stanovanj po sistemu Outinord se odvija zelo hitro: velik stanovanjski blok je v 4 mesecih od začetka del vseljiv

Železokrivci polagajo na vrhni del tunelskega opaža Outinord armaturo

Hkrati z gradnjo novih stanovanjskih blokov na Ragovski v Novem mestu teče tudi komunalno urejanje, gradnja dostopov, peš poti in asfaltiranje

Učenci pri PIONIRJU

SKRIB ZA UČENCA SE NE MORE OMEJITI SAMO NA STREHO IN HRANO, KI MU JO NUDIMO, KER IMA MLAD ČLOVEK VELIKO UTEMELJENIH POTREB TUDI PO TOPLEM ČLOVEŠKEM RAZGOVORU, PO STROKOVNEM, MENTORSKEM VODENJU IN PODOBNEM – INŠTRUKTORJI SO V VEČINI PRIMEROV PREOBREMENJENI Z DELOM, KER JIM DAJEMO PREVELIKE SKUPINE UČENCEV, POSKRIBETI PA BO TREBA, DA BODO IMELI VEČ PEDAGOŠKEGA ZNANJA

Pri SGP „Pionir“, Novo mesto je trenutno v učnem razmerju 295 učencev tesarske, zidarske, železokrivske, lesne in mehanskokovinske stroke. Velika večina učencev biva v samskih domovih v Novem mestu, Krškem in Ljubljani, torej jim pomeni „Pionir“ drugi dom. Vsi, ki imamo stik z učenci, vsaj delno poznamo njihove probleme, težave, ki so, bodisi resnične ali pa izvirajo iz mladostne neučakanosti in neugnanosti in zaletavosti. Učenci so pravzaprav otroci, ki rastejo in se oblikujejo v veliki Pionirjevi družini. Ali bodo ti otroci postali dobri delavci in ljudje ni odvisno samo od njihove osebnosti, inteligentnosti, karakterja in družine, v kateri so doslej živeli, ampak zavisi tudi od sedanjega in bodočega dela in vzgoje v podjetju samem. Vsako leto konča uk in si pridobi poklic oca 70 – 80 učencev, ki se aktivno vključijo v proizvodnjo in samoupravljanje v podjetju. Prav tako vsako leto pride v podjetje 70 – 80 učencev, novih učencev. Vzgojanje delovnega kadra v ustanovi sami pomeni jamstvo delovne sile za bodočnost, potrebno pa je poudariti, da si želimo zagotoviti kvalitetno delovno silo z ustaljenimi delovnimi navadami. Predpostavljamo, da se bo v naši delovni skupnosti pod strokovnim vodstvom te navade učenec izoblikoval in obstal v podjetju, ko se bo že v toku učne dobe prepričal, da je skrb za delavce vedno in povsod prisotna in da so jim zagarantirane vse pravice.

Z namenom, da bi se učencem in njihovim problemom bolj približali, da bi spoznali pomanjkljivosti

na relaciji učenec – podjetje in pa, da bi na podlagi teh opažanj izdelali načrt, kako pravilno in sistematično vzgajati in oblikovati mlade delavce samoupravljalce, smo izdelali anketo, na katero je odgovarjalo doslej 87 slučajno izbranih učencev I., II. in III. letnika.

Anketa obsega 23 vprašanj, ki se nanašajo na naslednja področja: bivanje v domu, delo samo, izostanki od dela, inštruktorji, vzgojitelji, organizacija prostega časa, nagrade in kaznovanje. V naslednjih vrsticah želim osvetliti le nekaj, po mojem mnenju pomembnih vprašanj. Kakšno je splošno počutje učencev v podjetju? 75 % anketiranih je odgovorilo, da skrb za učence ni na takšnem nivoju, kot bi morala biti in da je v bodoče potrebno posvetiti več skrbi učencem pri delu samem in v prostem času. 16,5 % anketiranih učencev meni, da je skrb za učence pri „Pionirju“ povsem enaka kot pri drugih podjetjih, 8,5 % učencev pa je skrajno nezadovoljno in jim je žal, da so pri podjetju. Kritični pogled na te odgovorne poraja mnenje, ki se istovetno z mnenjem 75 % učencev. Ni dovolj, da učencem nudimo le trdno streho nad glavo in sorazmerno dobro hrano (pripombe na hrano so redke), premalo delamo individualno z učenci, dogaja se, da jih imamo za material ali objekte, ki se lahko prestavljajo po gradbišču. Premalo brige vodimo o njihovem prostem času. Kje so vzroki? Na eni strani je vzrok premajhna angažiranost vseh nas, ki delamo z učenci, na drugi strani pa pomanjkanje možnosti za aktiviranje tako velike skupine učencev

kot je na primer v Novem mestu. (cca 110 učencev). Učenci pogrešajo športne objekte in rekvizite. . .

V sklopu vprašanj o bivanju v domu so učenci navedli še nekaj pripomb, o katerih je vredno razmišljati: v samskih domovih je samo 2 x tedensko topla voda. Učenci sami perejo osebno perilo, se umivajo itd., jasno, da tople vode zmanjka. Vemo pa, da delo na g radbiščih, zlasti pa pri železokrivskih pušča trdovratno umazanijo in da je pripomba na toplo vodo povsem upravičena. V baraki, kjer je tudi nastanjeno 30 učencev, tople vode ni. Učenci se pritožujejo tudi nad posteljami. Tudi o tej pripombi je vredno razmisliti: mreže oziroma peresa na mrežah v postelji so tako elastični (dotrajani), da nekateri učenci ležijo povsem upognjeni, jasno pa je, da se v takšnem položaju ne morejo spočiti. Vedeti je treba, da so to fantje mlajši od 18 let, ki rastejo in se razvijajo in takšen ukivljen položaj v spanju (8 – 9 ur) ni v prid njihovi hrbtenici. Pripombe so še na omarice za obleko, ki so resnično v kritičnem stanju. Nadalje učenci pogrešajo organiziranih izletov, obiskovanj kulturnih in športnih predstav, športne objekte. Za te zadnje potrebe bo imel marsikdo pripombe o zahtevnosti, vendar sem mnenja, da je naravno, ker so pri mladem človeku prisotne, saj pomeni zadovoljitev le-teh, poleg denarja osnovno motivacijo za delo.

Niso redke pripombe, da so učenci, ki končajo uk, slabo podkovani v strokovnosti. Po vzroku smo povprašali učence same. 45 % učencev je navedlo, da učenci ne delajo dovolj strokovnih del in po programu. Poudarjajo celo, da je na gradbiščih najpomembnejša kvantiteta dela, kvaliteta pa ostaja ob strani. Ti podatki veljajo samo za učence zidarske in tesarske stroke, medtem ko na strokovnost učenci ostalih strok nimajo pripomb. Drugih 45 % učencev pa meni, da je vzrok slabe strokovnosti širši: poleg tega, da učenci ne delajo dovolj strokovnih del, navajajo še naslednje: inštruktorji premalo delajo z njimi, sami učenci se premalo zanimajo za delo, učenci s poklicem niso zadovoljni. Zato si ne prizadevajo, učenci so že „po naravi leni“, pogosto navajajo „zafrkavanje“ delavcev in inštruktorjev samih, kar jim zmanjšuje interes do dela. Mislim, da so vsi vzroki možni in resnično prisotni. V bodoče bo potrebno nuditi učencem bolj strokovno delo (ne jih izrabljati kot delovno silo) in usposobiti dobre inštruktorje. Re-

NIKDAR NOČ

*Ob zidu še stoje vešala.
Tam so sežigali ljudi. . .
In megla temnosiva plava,
kot da se z dimnika kadi. . .*

*In pesek škriplje pod nogami,
kot je pod coklami nekoč . . .
Smo v grenke misli zakopani. . .
Naj dan svetla bo, nikdar noč!*

Auschwitz 73
Rudi Robič

V času od 22. 4. 1974 do izida te številke, so bili dokončno dogovorjeni z investitorji naslednji posli in podpisane ustrezne pogodbe: **TOZD – gradbeni sektor Novo mesto**

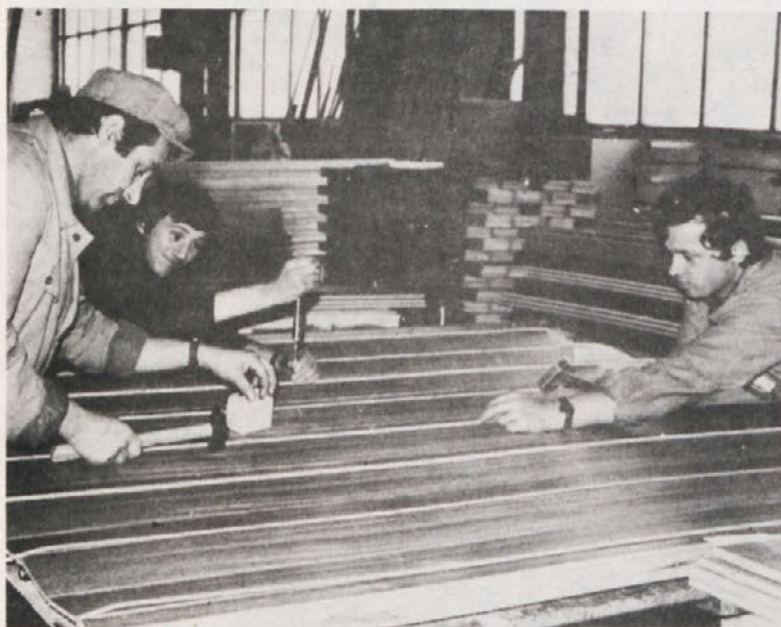
- s podjetjem „ADRIAMONT“ Rijeka – dodatna pogodba za objekt: „Tvorcnica za ind. proizvodnjo gradjevinskih elementa Rijeka“ – investicijska vrednost 4.502.772,- din;
- z Zavodom za komun. djelatnost Rijeka za ceste v naselju. Podmurvice – Rijeka – investicijska vrednost 3.128.132,- din
- z Lesnim kombinatom „Novoles“ Straža, za dodatna dela pri gradnji skladišča – investicijska vrednost 1.721.165,- din;
- s podjetjem „DOMINVEST“ Novo mesto, za zunanjo ureditev pri poslovno – stanovanjskem bloku v Šentjernej – investicijska vrednost 210.014,- din;
- s podjetjem „VIATOR“ Ljubljana, za dodatna dela na objektu: „Avtoservisna delavnica v Črnomlju“ – investicijska vrednost 1.452.039,- din.

TOZD – gradbeni sektor Krško

- s podjetjem „EMONA“ Ljubljana – TOZD Zdravilišče Čateške Toplice, za dodatna dela na objektih v Čateških Toplicah – investicijska vrednost 323.807,- din.

TOZD – gradbeni sektor Zagreb

- z Vojno pošto Zagreb, za gradnjo dveh stanovanjskih objektov – investicijska vrednost 5.892.147,- din.

Ena izmed zadnjih faz pri nastajanju harmonika vrat, znanega izdelka TOZD lesni obrat

štev so morda šolska gradbišča, na katerih delajo le učenci, zaževa z inštruktorji pa je bolj komplicirana. Vemo, da dober strokovnjak še ne pomeni dobrega učitelja. Tisti, ki poučuje, vodi in vzgaja, mora imeti poleg strokovnosti celo vrsto zahtevnih lastnosti, da lahko računamo na uspeh. Anketa pa je pokazala precej klavarno stanje. Med inštruktorji in učenci so prešibke vezi in je premalo stikov. Delno to onemogoča veliko število učencev, ki je dodeljeno vsakemu inštruktorju, tudi po 30, medtem ko so pedagoške norme 15 učenec na enega inštruktorja. Učence moti že to, da večina inštruktorjev pri delu ne nosi delovne obleke. Anketa je pokazala, da se žal velika večina inštruktorjev ne pogovori ali pa zelo redko o napakah, ki jih učenci naredijo, bodisi pri praktičnem delu, bodisi pisanju dnevnikov. Deležni so le kritike, ki ni konstruktivna, ne sledi ji poduk in nazorna demonstracija, kako je potrebno delati pravilno. Inštruktorji pri svojih zahtevah glede dopusta, pisanja dnevnikov, niso dosledni, popuščanje pri pisanju dnevnikov je medvedja usluga za učenca, ki mora dnevnik predložiti ob vstopu v šolo. Odnosi med učenci in inštruktorji bi se morali nujno predru-

gačiti (redke so izjeme). Anketa kaže, da so doslej ti donosi strogo omejeni na dajanje nalog in kontrolo le-teh. Vloga inštruktorja je širša in bolj komplicirana. Inštruktor mora biti strokovnjak in človek, ki zna 16-letnemu fantu svetovati, vzbuditi interes in željo za delom, znati mora oblikovati učenčev odnos do dela in vplivati na formiranje delovnih navad. Velika mera tega je dosežena, da daje dober vzgled. Tega pa ni, dokler ne bodo vsi inštruktorji nosili delovnih oblek, zaščitnih sredstev, dokler bodo med delovnim časom pili z delavci na gradbišču (pripombe glede pijače so sorazmerno pogoste), če ne bodo vsak čas pripravljene razložiti in demonstrirati določeni delovni postopek ali fazo dela. Odgovori za določena vpra-

šanja iz ankete kažejo, da imajo nekateri inštruktorji premalo pedagoškega znanja. Morda bo pripomogel k boljšemu stanju nov zakon, po katerem morajo vsi inštruktorji opravljati izpite iz tega področja.

Pripombe učencev so številne, priznam, da so nekatere neosnovane in so rezultat nezrelosti anketirane populacije, medtem, da sem za navedene prepričana, da so konstruktivne in v normalnih mejah. Podrobna analiza ankete bo omogočila uvid v dejansko počutje učencev v naši delovni organizaciji in pa nakazala pot za ustrežnejše delo z učenci.

Vlasta Graber

ČLOVEK

*Rumeno, velo kožo
je ožgala
s tokom prepojena,
zarjavela in bodeča žica*

*V taborišču,
ki je hujše kot pekel in vice,
utrujeno telo na žici,
je končno našlo,
svoj počitek. . .
Reflektor s stolpa
se reži mu v lice!*

*Spomin v svarilo
bodi ti turist,
ki speš korak
po taborišču
in radovednost
sije ti iz lica:
Človeku človek
ni postal še
ČLOVEK!*

*Med njima je
krvava žica!*

Auschwitz 73
R. Robič

Dve TOZD v izgubi

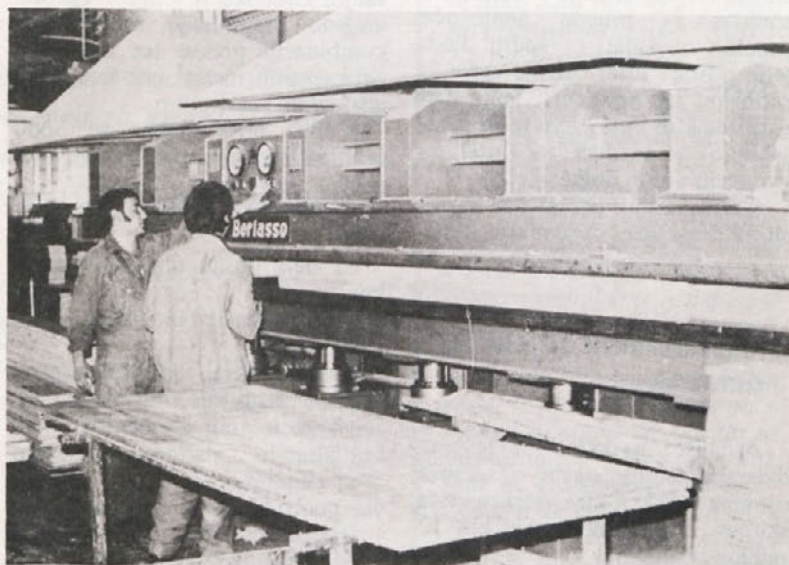
Čprav je bilo poslovanje v prvem tromesečju letos v celotnem podjetju uspešno, pa se je v dveh TOZD pokazala izguba. Finančni obračun, ki smo ga doslej delali samo za celotno podjetje, je delan zdaj za vsako TOZD posebej. Obračun poslovanja v okviru planskih nalog je v TOZD sektor Ljubljana po pokritju vseh stroškov pokazal 1,217.000 din primanjkljaja, finančni obračun pa 1,409.000 din izgube, v TOZD sektor Zagreb pa 330.000 din primanjkljaja po pokritju vseh stroškov in 461.000 din izgube po finančnem obračunu. Ker je za nami šele prvo tromesečje, negativni rezultat v obeh primerih še ni tragičen, kljub temu pa ga morata oba kolektiva vzeti nadvse resno.

Neopravičeni izostanki

V prvem četrtletju letos je bilo v delovnih urah, ki smo jih opravili vsi skupaj 20,9 odst. izostankov ali ena petina delovnega časa. Izostankov je bilo torej toliko, kot če bi bil vse tromesečje vsak peti delavec doma. Neopravičenih izostankov je bilo 1,3 odst. ali povedano v urah: bilo jih je za 5.363 delovnih ur, kar je za 67 odst. več, kot v enakem obdobju lani. Tolikšen porast neopravičenih izostankov nam ni v čast. Najbolj so se povečali v TOZD sektor Ljubljana, TOZD sektor Krško in TOZD lesni obrat.

Na velikih višinah, še zlasti na plošči vrhnje etaže, pride zelo prav žerjav, ki prinese s tal vse potrebno

Sodobna preša v TOZD lesni obrat v Novem mestu je eden izmed mnogih sodobnih pripomočkov, ki vpliva na tako hitro rast proizvodnje

V mehanični delavnici v Novem mestu ne opravijo samo tehnični pregled vozila, ampak vozniku pojasnijo tudi marsikaj kar ga zanima

Zakaj služba za organizacijo in razvoj poslovanja

NOVO SLUŽBO ZA ORGANIZACIJO IN RAZVOJ POSLOVANJA, KI SMO JO USTANOVILI, SO TERJALI MNOGI NOTRANJI IN ZUNANJI VZROKI – PODJETJE SE JE V ZADNJIH LETIH ZELO RAZMAHNILO, LOTEVAMO SE TUDI GRADENJ NA TUJIH TRŽIŠČIH, VSE TO PA ZAHTEVA POSODOBITEV POSLOVANJA TAKO PRI TEM KAR DELAMO DANES, KOT PRI ZAČRTOVANJU RAZVOJA IN RAZVOJNIH POTI

V skladu s samoupravnim sporazumom o združevanju temeljnih organizacij združenega dela v podjetje SGP „Pionir“ Novo mesto, se je pri tej organizaciji združenega dela formirala posebna služba in sicer služba za organizacijo in razvoj poslovanja.

Razlogi za to so predvsem dvojni in sicer:

- 1) notranji
- 2) zunanji.

Če pogledamo najprej notranje razloge, moramo ugotoviti, da je pri Pionirju močno prisotna ekspanzijska komponenta, tako v teritorialnem pogledu, kot v širšem poslovnem smislu.

V podjetju se vsako leto pojavljajo nove organizacijske enote; raziskava tržišča, kot tudi sama gradnja, se širi na nova tržišča doma in v inozemstvu. V teku let je Pionir postal skratka močna poslovna tvorba, ki jo je s klasičnimi sredstvi in prijemi nemogoče uspešno obvladati in voditi. Podjetje postaja torej čedalje večje in problemi ter vprašanja, kako najustrezneje in optimalno rešiti medsebojno povezanost ter interese, postajajo vedno bolj zapleteni.

S tem pa smo pravzaprav že prišli na drugi splet dejavnikov, ki na-

rekujejo potrebo po novi službi. To je namreč kompleks znanstveno-tehnološke revolucije z vsemi prilastki, ki jo spremljajo. Le-ta ne prinaša nove dosežke samo na področje fundamentalnih, eksaktnih znanosti. Izredni so tudi rezultati, ki jih znanstveno-tehnološka resolucija dosega tudi na področju planiranja, organizacije, poslovanja, elektronske obdelave podatkov ter upravljanju nasploh.

Velevnik sedanosti v poslovnem svetu je čimhitrejša aplikacija najnovejših dosežkov in metod vseh zvrsti znanosti. Kdor se dovolj hitro ne adaptira na novosti, ga močan konkurenčni boj izolira in v končni instanci tudi izniči.

Razumljivo je, da naše podjetje, že zaradi svoje jasno začrtane fizionomije in orientacije k razvoju, ni bilo in ne želi biti na repu dogajanj pri aplikaciji novih metod v poslovanju. Globoko je namreč zakoreninjeno prepričanje, da je le v kombinaciji prakse ter modernih aplikacijskih metod pot k dobrim poslovnim rezultatom.

Naloge nove službe se bodo osredotočile predvsem na tri področja in sicer:

- a) planiranje in analize ter statistika
- b) elektronska obdelava podatkov
- c) organizacija in razvoj poslovanja.

Gledano torej s stališča organizacijske strukture, bo služba sestavljena iz treh segmentov, konkretiziranih v naslednjih formah:

a) ekonomski biro, ki bo pokrival področje planiranja, analiz in statistiko

b) mehanografski center, ki bo pokrival področje elektronske obdelave podatkov

c) oddelek za organizacijo, ki bo zadolžen za aplikacijo organizacije in njenih metod v podjetju.

Splošni cilji in z njimi povezane glavne naloge službe so naslednje:

– kompleks planiranja po najustreznejših metodah (dolgoročni, srednjeročni, letni, terminski plani)

– uvajanje matematičnih in statističnih metod v planiranje, ter tudi v ostali proces poslovanja

– kompleks analiz z makro in mikro aspekta. Pri izdelavi analiz se morajo uporabljati tudi različni grafikoni, ter druga optična pomagala, ki naj približajo poslovno tematiko čim širšemu krogu zaposlenih.

– projektiranje in dopolnjevanje najustreznejšega informacijskega sistema, ki je eden od osnov za dobro funkcioniranje organizacije.

– projektiranje in dopolnjevanje najustreznejšega komunikacijskega sistema

– izdelava projektov organizacije posameznih organizacijskih delov podjetja kakor tudi izdelava organizacijskih skic. V to področje spada tudi študij posameznih funkcij podjetja, organizacijskih struktur ter organizacijskih procesov.

– izdelava kompleksih – sistemskih ter posamičnih programov za elektronsko obdelavo podatkov

– vsklajevanje posameznih delovnih mest z ustreznimi opravki, delavnimi nalogami in odgovornostmi.

– konstruiranje modelov poslovanja, ki bodo vsebovali ekonomič-

ne postopke ter uspešne metode poslovanja tako iz domače jugoslovanske prakse, kot tudi tiste iz tuje literature.

– izdelava predlogov za povezave podjetja z drugimi poslovnimi partnerji, tako v horizontalnem, kot tudi vertikalnem smislu.

– povezovanje z ustreznimi institucijami, biroji, zbornicami ter ostalimi podjetji

– predlaganje nakupa ali najema najustreznejšega – računalniškega hardware sistema s potrebno periferijo

– sodelovanje pri projektiranju samoupravljalnega sistema v podjetju.

– kreiranje najustreznejšega krogotoka interne in eksterne dokumentacije ter projektiranje vrst in oblik dokumentacije.

– kreiranje aдекватne serije podatkov, kot solidna baza za odločitvene in kontrolne procese.

G. J.

Nastanitveni objekti za delavce

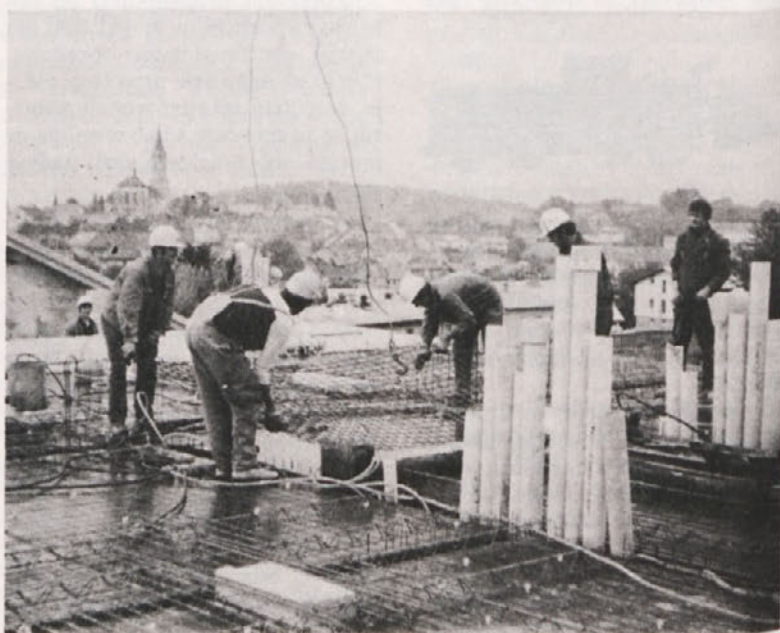
Zemljišča na katerih stoje naša delavska naselja, stavbe in njihova oprema so bili konec lanskega leta skupno vredni nekaj manj kot 12 milijonov dinarjev, kar je bilo za več kot 40 odstotkov več kot leto poprej. Lani smo obstoječim stavbam v samskih domovih in delavskih naseljih dogradili nekaj prostorov in nakupili precej notranje opreme zanje, ker je bila stara marsikje že obrabljena.

Izgubljene ure

V letu 1973. je bilo v podjetju izgubljenih 478.841 ur, kar je nekaj več kot 9 odstotkov vseh delovnih ur. 426.712 ur je bilo izgubljenih zaradi boleznin, (to je 8,1 odstotka), 35.853 ur ali 0,9 odstotka zaradi slabega vremena (deževne ure) in 16.276 ur ali 0,3 odstotka zaradi neupravičenih izostankov z dela. Vseh izgubljenih ur je bilo čez leto toliko, kot če bi 215 delavcev vse leto ostalo doma.

Med tem ko drugi še postavljajo dve nadstropji višje tunnelske opaže Outinord za gradnjo gornjih etaž, v spodnjih že zidarji zidajo vmesne stene iz betonskih zidakov ali iz siporexa

Med armaturnimi mrežami na vrhu tunnelskega opaža so položeni tudi vsi električni kabli bodočih instalacij in pripravljene vse odprtine za prezračevalne cevi, dimnike in drugo

Alojz Jožef

ZAHVALA

Centralni komite ZK Slovenije se vam v imenu VII. kongresa ZK Slovenije in novo izvoljenih organov iskreno zahvaljuje za pozdrav oziroma čestitko, ki ste jo poslali kongresu v dneh njegovega zasedanja.

Vaše besede so bile močna spodbuda kongresu in zavezujejo novo vodstvo Zveze komunistov Slovenije. Prepričani smo, da se bomo skupaj bojevali za uresničitev stališč in sklepov kongresa. Novo izvoljeni organi si bodo posebej prizadevali, da bi opravičili zaupanje, ki ste ga izrazili z vašim pozdravom VII. kongresu Zveze komunistov Slovenije.

Tovariški pozdrav!

Ljubljana, 18. aprila 1974

Predsednik
centralnega komiteja ZKS

France Popit

V maju, v mesecu brstenja, ko pomlad trepeče in se zaganja z vso silovitostjo proti svojemu vrhu, nas je presunila vest: umrl je Alojz Jožef! Težko smo verjeli in težko doumeli, da ga ni več, čeprav je komaj dobrih 5 let užival zasluženi pokoj in se ni več dan za dnem v delovni obleki v ranem jutru odpravljaj na gradbišče. Ni bil več mladenič, toda usojenih bi mu lahko bila še vrsta let. Rojen je bil 4. avgusta 1911. leta in je komajda prekoračil šestdeseto...

Poznali smo ga kot tihega, skromnega delavca, ki ni nikoli veliko govoril in so se mu usta le redkokdaj razpotegnila v nasmeh. Bil je visokokvalificirani zidar in je polnih 21 let in še nekaj čez vihtel zidarsko kelo pri PIONIRJU. Začel je 15. julija med tistimi najbolj zvestimi pionirji pri PIONIRJU in ostal nato med ki so polagali prve temeljne kamne PIONIRJA od prvih začetkov, pa vse skozi naprej, dokler so zmogli. Dober, zvest vojak, dober zato, ker je bil zvest in zvest zato, ker je bil dober.

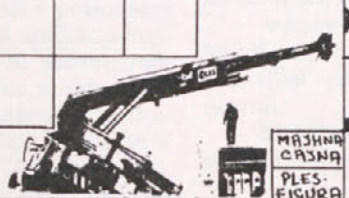
V tistih starih časih, ko še ni bilo strojev, ko je pela samokolnica, ko smo znosili na stavbo vse na rokah in ramenih, ker še nismo vedeli, kaj je to žerjav, je Alojz Jožef hodil po zidarskih odrih. V poletni vročini mu je sonce ožigalo obraz, pral mu ga je dež in praskali so mu ga mrzli vetrovi. Polagal je opeko na opeko in jih zalival z malto, selil se je z gradbišča na gradbišče in se s pogledom polnim prikritega ponosa poslavljaj od stavb, ko so bile končane. Na mnogih gradbiščih sektorja Novo mesto je v 21 letih dela pustil košček sebe.

Neusmiljena in nepojmljiva bolezen je zaustavila bitje njegovega srca. Pravi zven in velik pomen besede DELAVEC se je pod dihom smrti zableščal za kratek trenutek v vsej svoji veličini. Alojza Jožefa pa ni več. Peščica prvih, tistih ki so začeli, se je spet zmanjšala za eno življenje. Žalost nam zaliva srce Alojz Jožef, ko se poslavljamo od Tebe in šepčemo: naj Ti bo lahka domača gruda!

Za pozdravno brzojavko, ki smo jo poslali VII. kongresu Zveze komunistov Slovenije med njegovim zasedanjem in v njej izrazili pripravljenost dosledno uresničevati sklepe in stališča kongresa in Zveze komunistov, nam je Centralni komite ZKS poslal gornjo zahvalo

ENO PODJETIJ	NAJVEČJH GRADBENIH V SLOVENIJI	NAŠ DIREK- TOR	DVA SAMOGL- OBLAŽI- LO	NAROD. DRAVE V AVSTR.	PRITOK AZIJSKA TASNA ZEL	NAŠA TOVARNA MONT.	TONA	ORGAN. AMER. DRŽAV	GRUDEN LOJZE	MESTO OB BALTIKU	GORA V MEXIKU	LOJZE ZORAN	MESTO REKI PRUT V ROMUNIJI	OB PRUT	IGOR ŽAGAR	IT.FILM. IGRALEC GIULIANO	UČIN- KOVNI- TOST
						ELEM. V KROŠEM							JOŽNI SADEŽ JOŽE OCVIREK				
ZA (LAT.)		FINSKA LUKA				KADROVIK PRI PIONIIRU NIZOZEJSKA POPEVKA 1873											
VELIKO PLOVILO			REBUS LOKRAJŠ PAIR- DILNICA			HINKO ŠHREKQA			SVBOTICA OSEB- ZAJMEK			SLOVAN. PIYACA POTREBEN KISKA V ZRAVA			OZIRAL- ZAJMEK LOKAR STANE		
ODJEM (OKR.)		KRAJ V ZAMBIZI				GRŠKA CRKA KISIK		MARIB. OPERPEVKA 3.TON C-PURA					PRITISK				
ŠIBEN- BOKS. EKIPA		VEČJA POSADA KAZALNI ZAJMEK			ŠVED- SMUČAR MENI IN TEBI								ČRKA OSOVINA			TRITIJ REKA V ITALIJI	
CISTA TEŽA PASTIR			NARODNO OSVOB. BOJ			LITER PRAŠEK PROTI MARZESU		PRVI LETALEC NIZOZEN.								GRŠKA CRKA TEKMEC	
			ŠMRTNI ANGEL NIKOLA TESLA						GLEJ! (LAT.)	MESTO OB DONAVI V BOLGARIJI ŽIVILEMA POTREBSZINA							
DVA SAMOGLAS.		MESTO V JUEPARK SKAND. M.IME								RUSKI VELETOK 16. 1. IN 21. ZRKA			ENAKA SAMOGL- PREDPON V TOJKAH			OZNAKA RA SEVER LIRA	
ARABSKI ŽREBEC	KAZAL- ZAJMEK	SAMOD- NAPRAVA ZARETAH ABCEDE															
NAPAD			ŠANTIČ ALEKS DUŠIK														ŽVEPLO AMPER
KRČMA GOSTIL- NA								MASHINA ČASNA PLES- FIGURA					OTOK V OKOLICI ZADRA				

Notranjost jeklenega OUTINORD opaža je res podobna tunelu, zato tudi rečemo temu opažu tunnelski opaž

živa kronika

V času od 1. aprila 1974 do 10. maja, smo zabeležili naslednje kadrovske spremembe:

UPOKOJILI SO SE:

Marija Lenarčič in Jože Košljar – delavca iz TOZD lesni obrat, Matija Hudorovac in Anton Gorše – delavca iz TOZD gradbeni sektor Novo mesto.

PRIPRAVNIKI SO POSTALI:

Cirili Štupar, Emiliji Zarabec, Marti Pavlič, Mariji Žagar, Mariji Tomše – vse ekonomski tehniki v delovni skupnosti skupnih služb, Gojku Žlajpahu, gradbenemu tehniku iz TOZD gradb. sektor Ljubljana.

IZ JLA SO SE VRNILI:

Ivan Zoran, avtoelektričar v TOZD meh. kov. obrat, Mehmed Dedič, Osman Mesič, Stjepan Ožegovič in Boro Savič v TOZD gradbeni sektor Ljubljana, Sinan Dendič v TOZD gradb. sektor Krško.

V JLA SO ODŠLI:

Pero Lekič, Franc Hriberšek, Mirko Bakula, Dragan Božičkovič, Branislav Filipovič, Hazim Hunčič, Milan Aleksič, Adil Softič, Stjepan Hudinčec, Radivoje Mičič in Slavoljub Marinkovič – vsi iz TOZD

gradbeni sektor Krško, Dane Samardžija in Marjan Šavoren iz TOZD gradbeni sektor Novo mesto, Esad Melkič, Milan Bosančič, Husein Ljutič, Marinko Pandžen, Mirko Živkovič, Niko Tešnjak iz TOZD gradbeni sektor Ljubljana.

NA NOVO SO NASTOPILO DELO:

Alojzija Skubic daktilograf v del. skupnosti skupnih služb, Zoran Barun, kovinostrugar v TOZD meh. kov. obrat, Jože Burger, voznik v TOZD strojno prometni obrat, Cukon Vilim, gradb. inž. v TOZD gradbeni sektor Zagreb, Ivan Prepolec, Ivica Videk, gradbena tehnika, Pavle Šobot, gradb. delovodja, Zlatko Jurajevčič, nabavni referent, Josip Barišič, dipl. gr. inž. Ivan Duvančič, strojni tehnik in Ivan Cipovec, elektromonter – vsi v TOZD gradbeni sektor Zagreb, Ida Slapsak, gradb. tehnik v TOZD gradb. sektor Krško.

Na novo sprejetim in tistim, ki so se vrnili iz JLA želimo dobro počutje in veliko delovnih uspehov, tisti, ki so odšli v JLA, da bi jim rok čimprej minil in da bi se nato spet vrnili med nas, tovarišem, ki so odšli v pokoj pa veliko zdravja in zadovoljstva.

BILTEN je glasilo kolektiva SGP „PIONIR“ Novo mesto. Izhaja enkrat na mesec v nakladi 2500 izvodov. Odgovorni urednik je Marko Svetina dipl. iur., člana uredniškega odbora pa sta Rudi Fabjan in Aleksander Strupeh. Stack, filmi in prelom ČZP DOLENJSKI LIST. Ofset tisk: KNJIGOTISK Novo mesto.